

TÄHEKE

NR. 5
1964

Kallid pioneerid!
Õnnitleme teid
V.I. Lenini
nimelise Pioneeri-
organisatsiooni
sünnipäeva
puhul!
Oktoobrilapsed

PEOTAIS ÕNNESOOVI- KAARTE

ENE HAKKAS NEID LEIDMA JUBA ENNE 19. MAID. TEMA VIHIKUTE VAHELE, KOOLILAUALE NING KOJU POSTKASTI ILMUS JÄRJEST ROHKEM PÜÜDLIKULT JOONISTATUD KAARDIKESI, KAARDIKESI LILLEDE, MAJADE, KASSIDE JA KOERTEGA. „SOOVIME SULLE PIONEERIDE SÜNNIPÄEVA PUHUL PALJU ÕNNE!“ UTLESID NEED KINGITUSED, UKS KIREVAM KUI TEINE. AGA SOOVI ALL SEISIS: „SINU OKTOOBRILAPS“.

MIKS ENE NIIMOODI MEELES PEETI, SAAME

TEADA, KUI MEENUTAME SUGISEL TALLINNA 1. KESKKOOLI PIONEERITOAS TOIMUNUD KÕNELUST. VANEMPIONEERIJUHI JUURDE TULI SIIS TUMEDAPÄINE RÕÖMSANÄOLINE SEITSMENDA KLASSI TUDRUK.

„TEATE, MIS MA MÖTLESIN,“ UTLES TUDRUK. „EKS VIST PALJUDEL OKTOOBRILASTEL OLE PUHAPÄEVAL VÄGA IGAV.“

VANEMPIONEERIJUHT NOOGUTAS. NII SEE VÕIS OLLA KÜLL.

LJONJA KANGELASTEKV

See juhtus Suure Isamaasõja ajal, veerikka Lovati jõe äärsetes metsades. Neljateistkümne-aastane partisanide luuraja pioneer Ljonja Golikov varitses metsa läbiva maantee ääres vaenlasi. Sel päeval oli maanteel vähe liikumist. Ljonja pidi juba minekule pöörduma, kui märkas kaugel lähenevat sõiduauto. Varitsuskoht oli kohe vana truubi kõrval. Enne seda auklikku truupi vähendasid tavaliselt kõik autod kiirust. Kui ka see fašistide sõiduauto pidurdas, viskas Ljonja granaadi. Vappudes veeres auto teepeenrale ning löi leegitsema. Ja siis nägi Ljonja, kuidas suitsevast sõidukist hüppas välja heledas mantlis kogu ning jooksis paksu portfelli vastu külge surudes metsa. Tulistada oli juba hilja. Pikemalt mõtlemata sööstis Ljonja vaenlasele järele. Heledas mantlis ohvitser jooksis algul, nagu jõudis. Kui ta aga märkas, et tema kannul on üksainus lapseohtu nooruk, muutus mees julgemaks.

„Viu!“ vilistas esimene kuul Ljonja kõrva äärest mööda. „Viu!“ tegi teine. Sedamaid viskus Ljonja pikali ja tulistas vastu. Puu tagant puu taha hüpates põgenes hitlerlane järjest sügavamale metsa. Ljonja püsis visalt kannul.

„NUKUTEATRISSE KÕIK EI MAHU,“ JÄTKAS TUDRUK. „LASTEKINNO KA MITTE.“

SEE OLI SAMUTI ÕIGUS. PUHAPÄEVASTEL LASTE ETENDUSTEL TALLINNAS JÄÄB TÕEPOOLEST OSA SOOVIJAIST UKSE TAHA.

„AGA MIS OLEKS, KUI ME NENDEL IGAVATEL PUHAPÄEVADEL KUTSUKSIME OKTOOBRILAPSED KOOLIMAJJA? KÜLL ME HULGAKESI VÄLJA NUPUTAME, KUIDAS NEIL SIIS AEGA HUVITAVAKS MUUTA.“

Illustreerinud H. ARRAK

Puuks löi sakslasel kõrge servaga ohvitserimütsi peast, mantli viskas ta ise põõsasse. Sellela oli kergem joosta.

Umbes kilomeeter maad jälitas väike partisan vaenlast. Ta süda kloppis, õhust tuli puudu, ent ka vahemaa jäi väiksemaks. Ja kui siis põgenev rööv-vallutaja hõredavõitu metsanoorendikku pöörduda tahtis, tabas Ljonja viimaks märki. Nagu pärast selgus, viimase kuuliga. Pool tundi hiljem marssis läbi metsa partisanide laagripaiga poole veider kogu. Hele ohvitserisinel oli nii pikk, et puudutas maad, uhke kuldäärega müts vajus silmadele. Ljonja oli need tagasiteel üles korjanud. Aga käe otsas kõlgutas mineja paksu portfelli.

Sel õhtul oli rahvatasujate metsalaagris neljateistkümne-aastase pioneerist partisani nimi kõigi suus. Saksa ohvitser osutus kindraliks. Tema portfell sisaldas erakordselt tähtsaid pabereid. „Esitage autasustamiseks kõik dokumentide hankimisest osavõtnud partisanid!“ saabus varsti metsa Moskva radiogramm. Kes siis oskas arvata, et punase portfelli vallutas üksainus poiss, pioneer Ljonja Golikov!

Veel mitu vaprat tegu saatis Ljonja korda 1942. aasta sõjasügisel: ta laskis õhku sildu, avastas vaenlase tulepunkte ja blindaaže. Ent kõigist neist suuremaks jäi ikkagi kahevõitlus saksa staabikindraliga. Selle eest autasustati pioneer Ljonja Golikovi Nõukogude Liidu kangelase „Kuldtähega“.

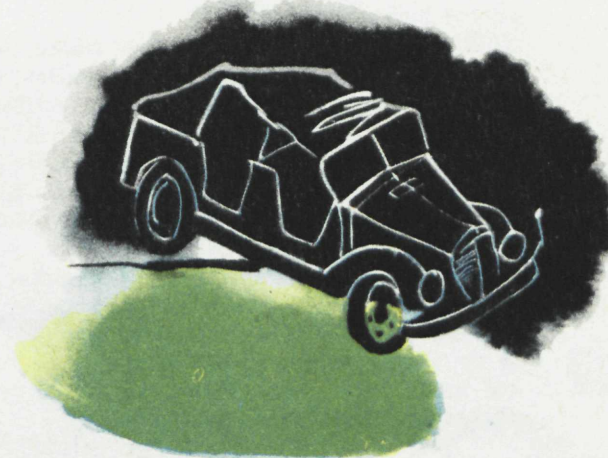
PIONEERIKAELARATIGA TUDRUK, KES NIIMOODI RÄÄKIS, OLI ENE JERMAKOV.

**JA KUI NUUD TALLINNA 1. KESKKOOLI OKTOOB-
RILAPSI OOTAVAD PUHAPÆVITI KOOLIMAJAS
MÄNGUD JA VÕIDUJOOKSUD, TANTSURINGID
NING MÕISTATAMISED, SIIS TÄNU ENE HEALE
MÖTTELE.**

**LÖBUSATE PUHAPÆVADE KORRALDAMISEST VÕ-
TAB OSA TERVE PIONEERIMALEV. SEDA ÜLES-
ANNET ANTAKSE RUHMAST RUHMA EDASI**

**NAGU TEATEPULKA. UKS RUHM ÕPIB SELGEKS
NÄIDENDI. TEINE ESINEB TANTSUDE-LAULUDEGA.
KOLMAS SEAB ASJA NII, ET OKTOOBRIAPSED
ISE ASTUVAD ETTE NING LOEVAD-LAULAVAD,
MIDA KEEGI OSKAB. SEDAMOODI ERINEB IGA
LÖBUS PUHAPÆV EELMISEST.**

**NUUD TE TEATE, MIKS TALLINNA 1. KESKKOOLI
OKTOOBRIAPSED PIONEERIDE SUNNIPÆVAL ENE
MEELES PIDASID. ÖNNESOOVIKAART – SEE ON
NENDE AITÄH!**

Päike mängib peitust

LUDMILLA RASS

Kui väike Peedu emaga lasteaeda läks, kerkis suur apelsinikarva päike kõrge maja kohale. Päike oli nii ilus, et Peedu lubas seda kohe lasteaias joonistama hakata. „Ema, lähme rutem, ma tahan tervet päikest näha!“ ütles Peedu ja kiirendas sammu. „Siis oskan teda paremini joonistada.“

Aga selle asemel et rohkem nähtavale tulla, kadus päike äkki hoopis ära. Ainult kuma jäi taevasse. Väike poiss muutus kurvaks ja küsis:

„Ema, kas päike vajus tagasi?“

„Ei,“ vastas ema. „Kui päike juba kord tõusma on hakanud, siis ei vaju ta enne öhtut tagasi.“

„Aga kuhu ta siis kadus?“

Peedu jäi natukeseks mõttesse ja ütles siis rõõmsalt: „Ma tean küll, ta tahab minuga peitust mängida, ja puges sellepärast maja nurga taha!“

Nüüd hakkas Peedu jooksuma, et päikest maja nurga tagant üles otsida. Suur valge tutt ta mütsil hüples nii läbusalt nagu väikese jänku saba. Küllap temalgi oli hea meel, et sai koos Peedu ja päikesega peitust mängida.

Varsti leidiski Peedu maja tagant päikese üles. Algul paistis ainult päikesekiirtest juuksed, siis üks naerune silm ja lõpuks tuli terve ümmargune nägu nähtavale. Ja näe – kas ei pilgutanud päike talle isegi silma?

„Nüüd hakkab ma sinuga igal hommikul peitust mängima!“ hüüdis Peedu, nagu kõneleks ta oma vana sõbraga.

Ja väike Peedu hakkas astuma lasteaija poole nii kärmesti, et ema talle vaevu järele jõudis. Kõik tädid ja onud aga, kes vastu tulid, naeratasid samuti, nagu oleksid nemadki päikesega peitust mänginud.

Pajunillilood

ELLEN NIIT

TRILL-TIRI-LILL!
TRILL-TIRI-LILL!
TAEVA PILL, TAEVA PILL.
VÄIKENE LÖÖKENE,
PÄIKESE NÖÖKENE
LAULAB VIIULI HÄÄLE PEAL,
PILVERIIVULI ÄÄRE PEAL.

KIPPADI-KÖPPADI KULDSED KINGAD,
SIHVA-SAHVA SIIDIST SABA:

PAISTAB PÄIKE,
PUHUB TUUL
KEVADKUUL,
KEVADKUUL.

KOLLASED JUUKSED.

ROHEKAS KLEIDIKE
LÜHIKE VEIDIKE.

LÜHIKE VEIDIKE
ÄRA ME AKNA ALT ÄRA KEKSI,
ÄRA ÜKSINDA ÄRA EKSI,
RÖÖMUS JA KRAPS
VÕILILLELAPS,
VÕILILLELAPS.

PEAD VILTU, KUULAVAD MEELESPEAD
JA PUUAVAD PIDADA MEELES,
MIS NEIL LAULULINDUDEL ON NII HEAD
LAUSUDA LINNUKEELES.
KÜLL ON HELINAT LINDUDE KEELESEADEL,
JA RASKE, JA RASKE ON MEELESPEADEL
SEDA MEELESPEA KEELES
PIDADA MEELES.

AI-AI-AI-AI –
UUT KLEITI TEEB MAI!
SAAB TRILLERINE
JA ULEMEELIK
JA LILLELINE
SEE KEVADSEELIK!

PÄIKESEST NIIT,
PIST SEALT,
PIST SIIT.

ÕIEURVALIST, METSASIILULIST,
TIP-TÄPILIST, LEPATRIINULIST
KLEITI TEEB MAI.

SUMM-SUMM-SUMM-SUMM –
OH SA, MESIMUMM,
OEL:
MAIL SÖRME LÄKS NÕEL –
AI!

LÕI ÕIEKELLA KUREKELL –
KILL-KÖLLADI-KILL!
EI TEA, MIS RÕOM VÕI MURE SEL –
KILL-KÖLLADI-KILL!
LÕI SUVEÕHTUS SINISES,
ET TAEVAKUPPEL TINISES.
LÕI KELLA NAGU MEELETU,
ET MAA JA METSKI KEELETU –
KILL-KÖLLADI-KILL!
ÜKS LILL! ÜKS LILL!
ÜKS LÖBUS SEL!
ÜKS KUREKELL!
KILL-KILL!

Kevadine

SULEV MUTTIK

JALUTAN TÄNAVAL.
PÄIKEST NII SÄRAVAT
PILLUTAB MAI.
VALLUTAB SILLUTIST,
SÄTENDAB KILLUSTIK,
TÄNAV ON LAI.

PARKIDES ROHETAB.
SULGI NUUD KOHENDAB
MUSTRÄSTAS PUUL.
TAGASI SAABUS TA,
OKSALE MAABUS TA,
LAULUKE SUUL.

Kukesamm

IRA LEMBER

MÕODAS PÕORIPÄEV
ON AMMU.
PÄEVAD AGA
KUKESAMMUL
JUBA PIKENEVAD.
VARSTI KÄES ON KEVAD.

VISKAN LEIVAPURU
KUKELE

JA NURUN:
„VENITA NUUD, KIKAS,
OMA SAMMUD PIKAKS!
SIIS SA NÄED,
SUVI KÄES.

Ürginimene Ati summis jõe ääres madalas vees ja püüdis kalu. Korraga hüüdis Kutsu kuival maalt:

„Äuh, äuh, keegi ujub!“

Voolus triivis terve jäme puu, mis oli kuskilt järsakult alla varisenud.

Ati palus puud:

„Kanna mind! Siis võiksin mõnest sügavamast kohast rohkem kala saada.“ Ja ta kargas puu peale.

Kuid too oli trotsi täis.

„Ei taha sind kanda!“ turritas ta. Ja et Ati temaga edasi ei pääseks, käänas ta end risti hoovust. Ta hoidis juurtega ühest, okstega teisest kaldast kinni.

„Sihukese igavese tümikaga ei tasu jännata,“ arvas Kutsu.

„Küll ma ta taltsutan,“ vastas Ati ning raius tümikal juured ja oksad ära.

Puul polnud enam, millega kallastest kinni haarata. Aga ta jonnis ikkagi: hüples, veeres ja perutas, kuni tema peal istuja vette viskas. Ati vaata et oleks ära uppunud, ega teadnud äkki, mis ette võtta. Seal liugles pähklikoor veepinnal päri voolu ja hõikas:

„Onu, ae! Tee oma tümikas minu moodi õõnsaks!“

„Tilluke tuleb suuremaid õpetama!“ hurjutas Kutsu pähklikoort.

Ati pani siiski kuulnud õpetuse kõrva taha. Ta sikutas tümika pervele ja hakkas seda uuristama. Et kivikirvega tonksimine hullusti aega raiskas, läitis Ati tümika peal pika lõkke. Kus leek puu servadesse tikkus, sinna kallast ta vett. Nõnda valmistas ta tule abil umbsest palgist õõnsa VENE.

Esialgu ka vene tõrkus: küll tungis ninapidi kõrkjaisse, küll libises leet-seljakule. Ati otsis tubli toika. Kutsu uskus: no nüüd saab vene mehe-moodi nahutada! Kuid Atil oli kavalam plaan: ta tõukas toikaga venet targu jõepõhjust. Kus toigas põhja ei ulatunud, seal sõudis Ati veepinnalt. Selleks vestis ta toika ühe otsa lamedaks, tekkis AER.

Varsti julges ka Kutsu venesse istuda. Nad sõitsid koguni järvele, seadsid võrgud sügavasse kohta ja said rohkem kala kui iialgi enne.

„Äuh, äuh, see on meil alles ladus sõiduriist!“ oli Kutsu vene peale uhke.

Veel uhkem oli vene ise, too hiljutine rohmakas tümikas. Nüüd kihutas ta raske lastiga kergelt üle lainete ja täpselt sinna, kuhu vaja.

Pika nimega pinginaaber

Arne pinginaabri nimi on Ellermaa. Kogu lugu juhtuski selle pika nime pärast.

Arne vihkas pikki sõnu. Kui ta kodus aabit-sat luges, märkas ema tihti, et poiss hoo-pis jalgu kõlgutades aknasse vahib. Ette oli sattunud pikk sõna. Sellest ei saanud nagu aiast üle hüpata. Tuli ta algusest lõpuni kokku veerida ja siis emale ära ütelda. Oi, see oli tüütu töö. Üksi lugedes jättis Arne alati pikad sõnad vahele. Koolis aga mük-sas oma pika nimega pinginaabrile külge: „Mis sõna see on?“

Ühel päeval polnud seda pinginaabrit koolis. Arne otsustas tema juurde koju minna. Ta teadis, et Ellermaa Vello elab Kase tänavas. Aga millises majas? Kas selles valges? Või tolles plekk-katusega? Nüüd nägi Arne väraval silti.

„E...?“ alustas ta veerimist. „Igavene pikk sõna! Mis muud kui „Ellermaa“,“ otsustas poiss.

Arne astus kääksuvast väravast sisse. Lii-vane tee viis avatud uksega verandani. Seda mööda läks Arne edasi. Järsku – urin, lõrin, haukumine! Nurga tagant kargas välja suur hundikoer. Oleks kallale tulnud, aga märkas koolimütsi. Lõi vist kartma. Istus ligiduses maha. Vaatas valv-salt võõrast poissi.

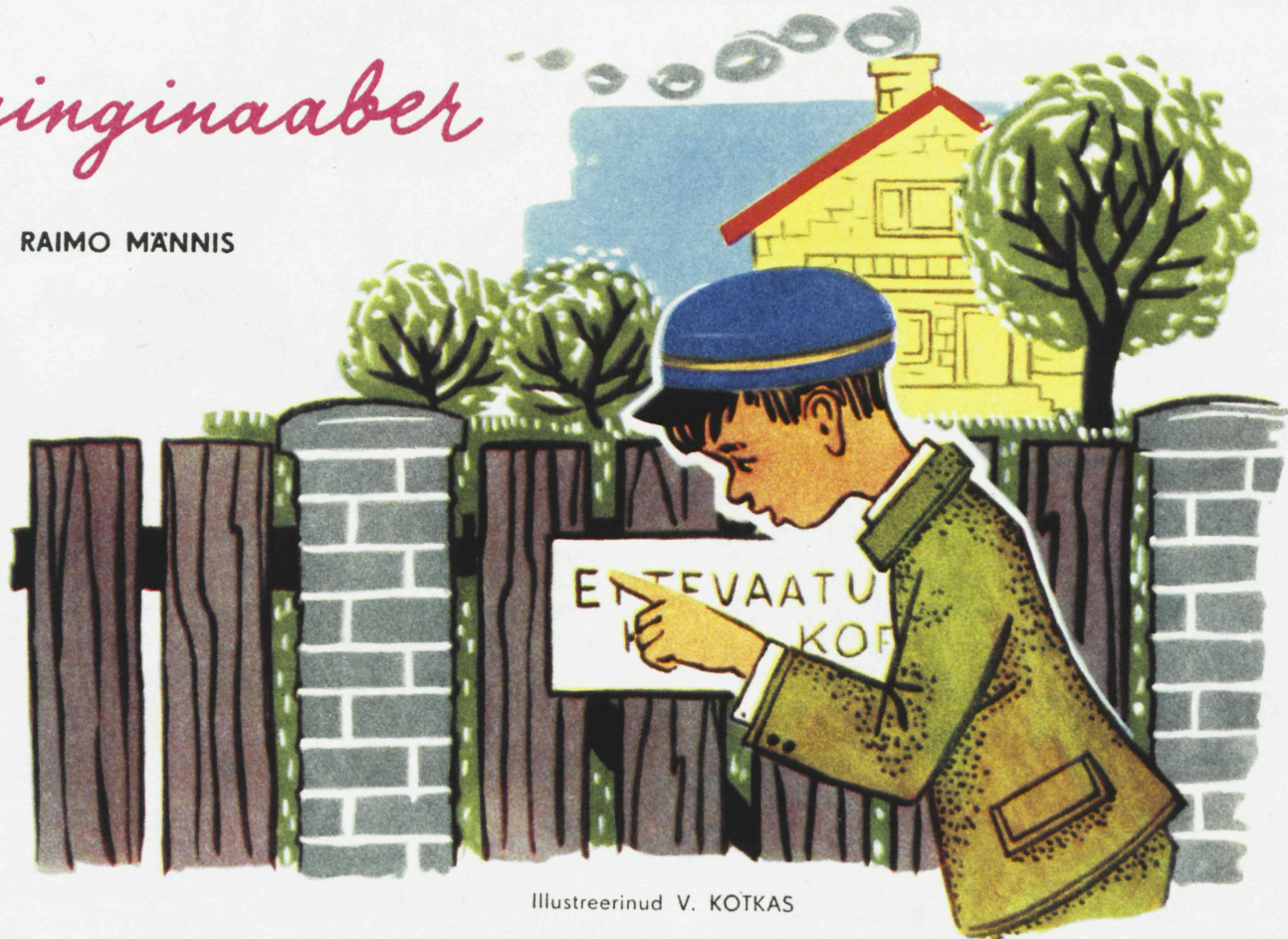
„Kutsu, kutsu!“ meelitas Arne tasakesi edasi astudes. Koer urises hoiatavalt. Arne astus sammu tagasi. Koer tõusis.

„Loll! Mis sa minust hirmutad! Ma olen ju Vello pinginaaber,“ pahandas poiss. Hunt ei läinud sõbralikumaks.

Aias polnud hingelistki. Kuid maja korsten suitses. Seal pidi inimesi olema.

Arne hüüdis: „Vello!!“

RAIMO MÄNNIS

Illustreerinud V. KOTKAS

Ikka suitses ainult korsten ja veranda uks oli lahti. Selle ukseni oli vaid kümnekond sammu. Kui kargaks sinna ning sulgeks uks enda järel? Arne heitis paluva pilgu koera poole. See näitas hambaid. Nüüd hakkasid poisi põlved värisema. Kas tõesti tuleb jäädagi siia seisma? Isa, ema ja õde istuvad õhtust sööma. Üks tool aga on tühi. Selle peal istuja seisab võõras aias, üks jalg kõver ja teine sirge. Isegi liigutada ei tohi. Kohe on koer valmis kallale sööstma.

Korraga jooksis avatud uksest välja punase särgiga poiss. Kahmas koeral kaelarihmast ja pistis kisama:

„Tee säared! Kao ruttu! Ta kisub su lõhki!“ Arne tegi, nagu kästi. Ei vaadanud tagasi enne kui peatänaval. See punase särgiga poiss polnud Vello. Miks siis oli väraval selline silt? Alles järgmisel päeval koolis sai Arne seda teada. Vello naeris:

„See polnud ju üldsegi meie maja! Sinna väravale on kirjutatud: „Ettevaatust! Kuri koer.““

Koolikotipuu

KUNKAL KASVAB LEPAPUU.
KESET VALGET LUMEKUUD
SINIST,

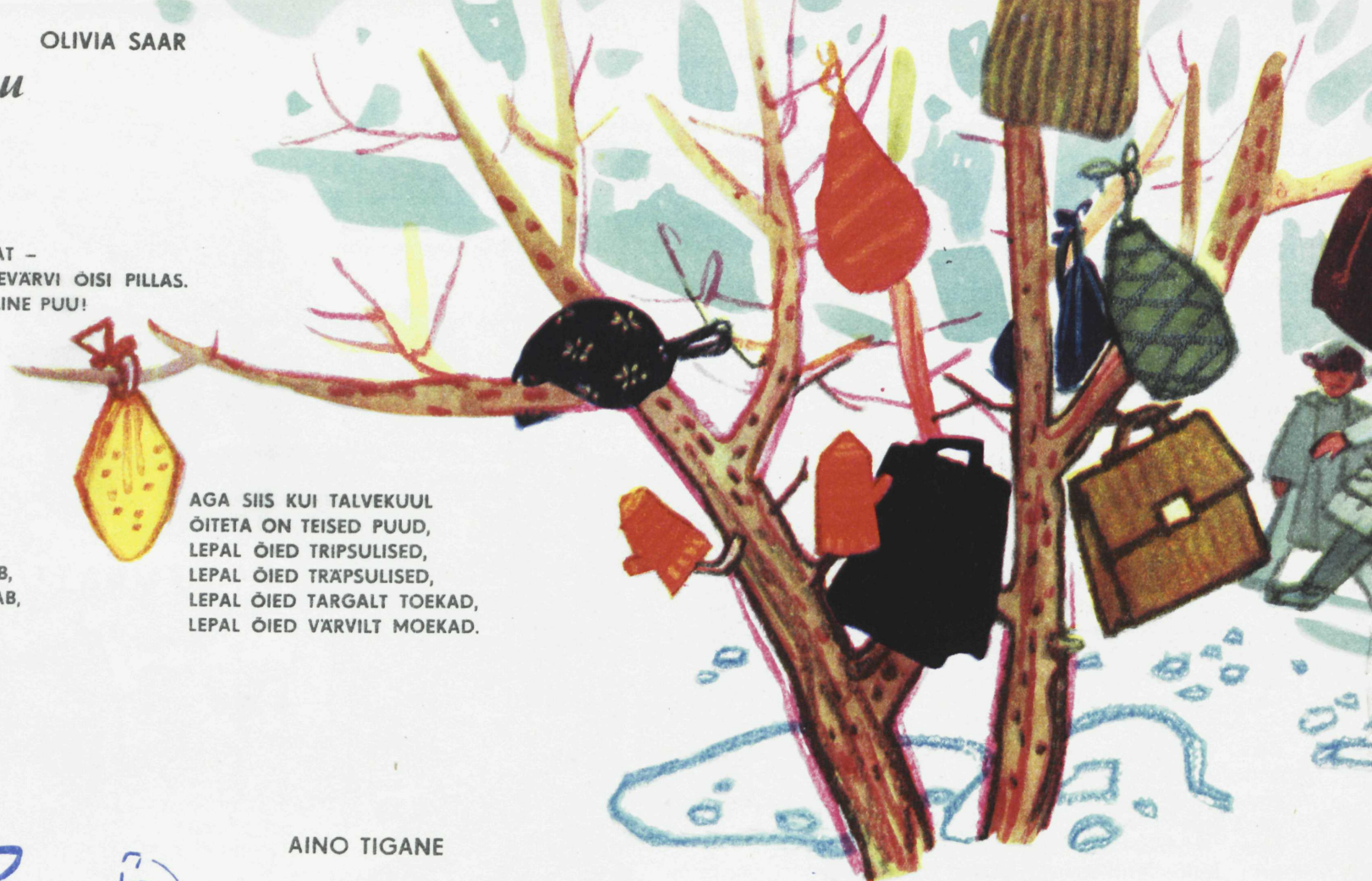
PUNAST,
KOLLAST,

LILLAT –
SUVEVÄRVI ÕISI PILLAS.
IMELINE PUU!

KUNKAKAELA
LUMEPÄELALT
VIUDI ALLA,
KÕRVUS TUUL!
TARGALT TOEKAD
KOOLIKOTID,
VÄRVILT MOEKAD
SUSSIKOTID
RIPPU SEATUD PUUL'.

NUUD, KUI PÄIKE ÕISI SUUTAB,
TOOMINGAT JA PÄRNA RÜUTAB,
ÕITETA ON LEPAPUU.

AGA SIIS KUI TALVEKUUL
ÕITETA ON TEISED PUUD,
LEPAL ÕIED TRIPSULISED,
LEPAL ÕIED TRÄPSULISED,
LEPAL ÕIED TARGALT TOEKAD,
LEPAL ÕIED VÄRVILT MOEKAD.

SUUR ja
VÄIKE
VUSS

AINO TIGANE

Kui õpilased kolmandaks vahetunniks käraga nagu alati koridori jooksid, leidsid nad sealt paar võõrast meest. Nood vedasid väljast pikka kaablit sisse. Mis lahti, mis lahti? Oo, õue oli ilmunud autobuss, mille pealt võis lugeda: „Eesti Raadio“. Kohe muutusid nooremad tasasemaks – mine seda ringhäälingut tea! Mehed aga viisid kaabliotsa saali ning seadsid selle külge kõrge peenikese jalaga mikrofoni. Tulgu lapsed, laulgu mikrofoni ees, siis saadetakse edasi mitte nende kära, vaid laul.

Esimesena kutsuti platsi I klassi koor. „Mina tean,“ rääkis Veljo ritta asudes, „varsti kuulatakse meid üle maakera. Hoid-

ke, et te viisi peate!”

Ulvi kui kindlaim viisipidaja ei kartnud midagi. Liis seevastu tundis, et ega nalja ole, ta jalad löid võbisema. Juhaniil, kel mingit kõha polnud, kipitas kurgus just siis, kui õpetaja Vaher tooni kätte andis: „Aa, aa!”

Samas lausus radiomees:

„Võte!”

Saalis jäi surmvaikseks. Õpetaja tõstis käed. Muidugi on igale titale selge, et see tähendab: koor, valmis olla! Kuid Ulvi, see kindlaim, algas otsemaid: „Meie kiisul...” Siis alles märkas ta, et laulab üksi, ja kiljatas: „Ök!”

Edev nina

KUI MARTSIPÄIKE ERETAS,
ÜKS VÄIKE TÄHN MIND TERETAS.
KUI PÄIKE MEILE KULLA JÄI,
LÄKS TERVE NINA TÄHNE TÄIS.

EKS SEE VIST SEDA TÄHENDA,
ET NINA ON JU LÄHEMAL,
KUI PÄIKE TÄHNE TRUKIB.
MU NINA ÜLDSE SIIN JA SEAL
(JA VAHEL VALE KOHA PEAL)
VIST VEIDI ETTE TUKIB.

Illustreerinud A. VENDER

„Meie laul on vussis,“ käis laste seast kahin läbi. Ulvi mõtles ahastusega: „Nüüd kuuldakse hoopis minu vussi üle maakera!“
Kõik vaatasid õpetajale, tema ei osanud kah muud öelda, kui: „Alustame uuesti.“
Paar päeva hiljem istus terve kool saalis koos. Vanematel klassidel oli süda kerge, nemad ei nihelnud, aga I klass küll – nende toolid aina nagisesid.
„Esinevad Võisiku õpilased,“ kõlas raadio-aparaadist diktori hääl.
„Kõigepealt noorimad.“
„Võeh!“ sosistas Ulvi ja surus pihud kõrva-dele.

Ometi kostis ka temale päris kõvasti laulmine ära:
„Meie kiisul kriimud silmad...“
„Mis? Kuidas?“ üllatus Ulvi endamisi. Laul läks ju väga ilusti.
Seda alustas koor korruga, mitte tema üksipäini.
Teised Ulvi ümber imestasid samuti:
„Sinu vussist pole kõssugi järel, kuhu see kadus?“
„Kuhu, kuhu?“ seletas jälle Veljo. „Eks ikka käärade suhu. Mina tean: kes suuri vusse teeb, seda ei lasta mikrofoni ligigi. Aga väikesed vussid lõigatakse headel inimestel helilindist lihtsalt välja.“

ARVA ÄRA! ARVA ÄRA!

PONTU ÄPARDUS

PONTU PÕRKAS HEINAMAAL JÄNE-
SEGA KOKKU JA HAKKAS TEDA
10□□□ AJAMA. TÜKK AEGA AJAS
JA 2□□□, KUID KÄTTE EI SAANUD,
SEST JÄNES OLI 5□□□ VALE. VII-
MAKS JÕUDSID MÕLEMAD JÕE ÄÄR-
DE. 4□□□ OLI 7□□□ JA LAI. „AHAA,“
MÕTLES PONTU. „NÜÜD 8□□□ JÄNE-
SE JÕKKE JA 9□□□ KÄTTE.“ KUID
VÕTA NÄPUST. NIPEA KUI HAAVIKU-
EMAND JÕEKALDALE JÕUDIS, KARGAS
TA 6□□□ VETTE JA 11□□□ JÕEST
ÜLE. PONTU MEELEPAHA OLI 3□□□,
ET 1□□□ TA KÄEST LIBISES.
KES ON PONTU?

1	3	5	7	9	11
	2	4	6	8	10

Õige vastuse saad, kui sa kamm-mõista-
tusse asetad jutukese puuduvad sõnad.

ARVA ÄRA! ARVA ÄRA!

Joonistusvõistluse võitjad

ANNELI PUUSTE
(5-a., Pärnu)
„Lasteaias“

**TEEME LAHTI
POSTIPAUNA!**

FADIM FOMITŠEV
(Tallinna 34. 8-kl.
Kool, III-a klass)
„Võistlustel“

Jaanuarikuu „Tähekeses“ väljakuulutatud joonistusvõistlus läks hästi korda. Kokku tuli võistlusele 1374 pilti. Nii palju pilte pole ma enne kunagi saanud.

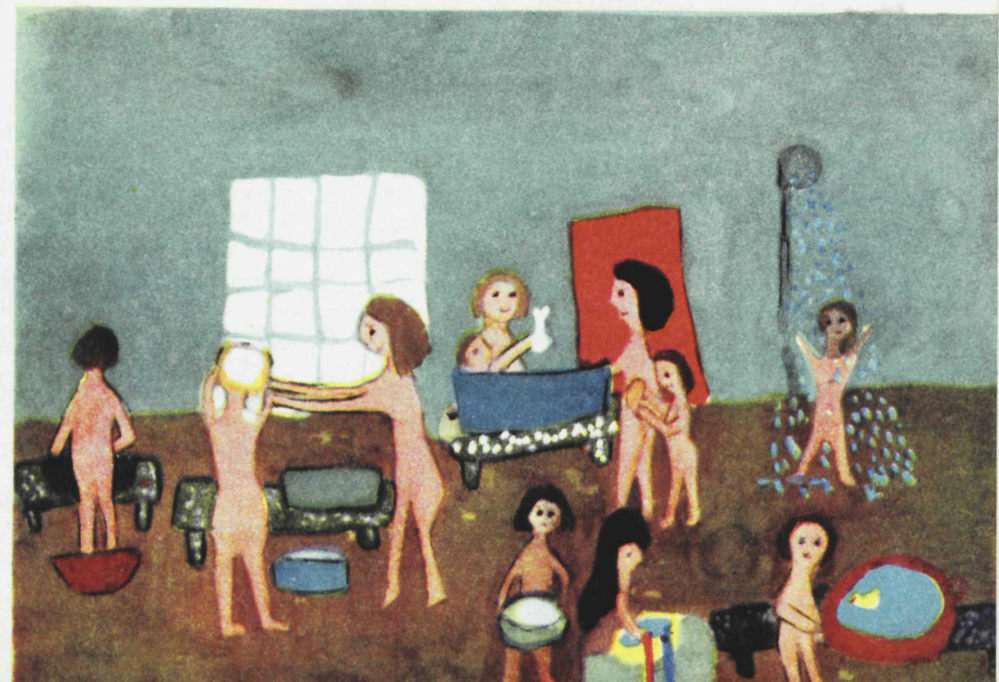
Panin need kõik vaatamiseks välja ja suur saal sai kohe pilte täis. Siis tulid toimetusse need kunstnikud, kes „Tähekesele“ joonistavad, ja nad otsustasid parematele töödele anda 10 auhinda ja 30 ergutuspreemiat.

Neil lehekülgedel siin on kõik 10 auhinnatud võistlustööd trükitud. Nende joonistuste autoritele saadan igaühele ilusa portselanpildi.

Ergutuspreemiaks raamat määrati Ruth Steinbergile (6-a., Hiiumaa), Marika Oksanenile (4-a., Rakvere raj.), Taavi Tingasele (5-a., Rakvere raj.), Maiu Virule (5-a., Tartu), Ilona Vahtrale (3-a., Pärnu), Jõgeva Linna Lasteaia vane-

KRISTA MATSU (Tallinna 7. Keskkool, IV-a klass)
linoollõige „Pioneer oktoobrilastega“

SIGNE BUSCHMANN (7-a., Tallinn) „Saunas“

MAIKI MARTOJA (A. Jakobsoni nim. Pärnu 1. Keskkool, II-a klass) „Köögis“

MARE SAARE (Tallinna 46. Keskkool, II-k klass) „Linde toitmas“

ANDRUS SISASK (Tallinna 46. Keskkool, II-k klass) „Kelgutamas“

MARE TOMSON (6-a., Tallinn) „Hommikul karjalaudas“

HELE SAARVÄLI (5-a., Kingissepa raj.) „Õunu maha võtmas“

male rühmale, Maritsa Lensile (6-a., Rapla), Hiido Hallemaale (6-a., Valga), Silja Lukasele (6-a., Tallinn), Pärnu Linna 2. Lasteaia vanemale rühmale, Ants Parisele (Tallinna 27. 8-kl. Kool, I klass), Marje Kristile (Märjamaa Keskkool, I-b klass), Tallinna 8. 8-kl. Kooli I klassile, Antsla Keskkooli I-a ja II-a klassile, Madis Kallionile (Fr. R. Kreutzwaldi nim. Võru 1. Keskkool, I-b klass), Allan Nimmerfeldtile (Pikavere 8-kl. Kool, I klass), Meelis Vulbile (Tallinna 46. Keskkool, I-a klass), Mari Tammeveskile (Tuudi Algkool, IV klass), Jüri Meristele (Tallinna 7. Keskkool, III klass), Hele Samblale (Tallinna 18. Keskkool, III-a klass), Hannes Mustmetsale ja Kaarin Kitsingule (Viljandi Pioneeride Maja, III-b klass), Urmas Vulbile (Tallinna Muusikakeskkool, III-d klass), Rakvere Internaatkooli III klassile, Sirje Väinsaarele (Tallinna 46. Keskkool, III-a klass), Käravete Algkooli III klassile, Maili Lepale (Tallinna 7. Keskkool, IV klass), Enn Kõtsile (Tallinna 7. Keskkool, IV klass), Aasa Graavile ja Siiri Vestlile (Tallinna 46. Keskkool, III klass).

Kõigile-kõigile võistlusest osavõtjaile suur aitäh piltide eest!

Teie Täheke

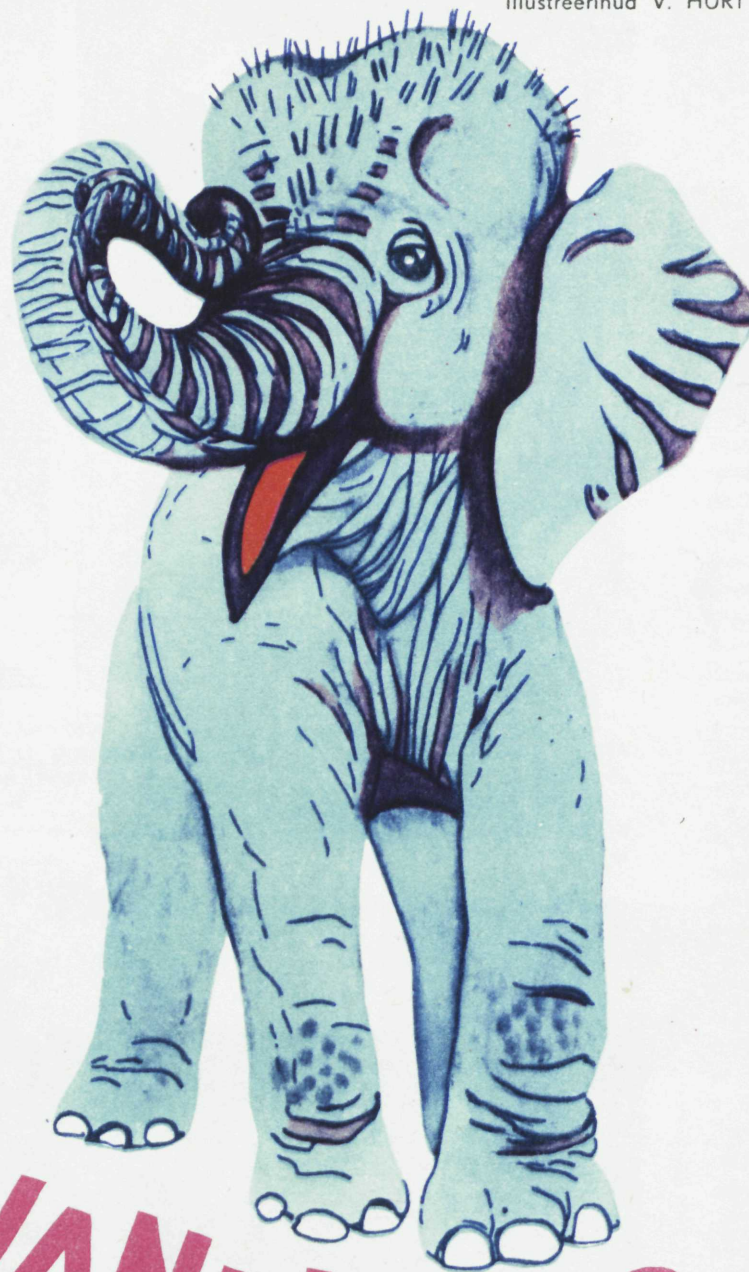
RAIMO AAS (Tallinna 7. Keskkool, III klass) „Hokit mängimas“

Elevandipoeg Na-Naa elab oma emaga loomaaias. Kõik loomad armastavad tema ema väga, kuid Na-Naa meeldib vähestele. Na-Naa naerab ülearu. Poevad kärbsed lõville ninna ja ajavad ta aevastama – Na-Naa itsitab. Kukub kilpkonn selili, siputab jalgadega ega saa ennast ise ümber pöörata – Na-Naa itsitab. Ükskõik mis juhtub, leiab ta igal ajal itsitamist. Ja kui midagi ei juhtu, itsitab niisama. Kõik on sellest rumalast naerust tüdinud.

Ärkab Na-Naa ühel hommikul ja hakkab niisama heast peast naeru kihistama. Kihistab terve päeva kuni hilisõhtuni välja. Lõvi Ruaar muutub kurjaks, ta ei saa Na-Naa naeru pärast magama jääda. Ta möirgab ja raputab oma lakka, kuid Na-Naa ei karda teda. Ta teab, et lõvi on puuris ega saa sealt välja tulla. Na-Naa on ise ka puuris ja see puur kaitseb teda iga hädaohu eest. Na-Naa ema on väga õnnetu ja ohkab: „Panin sulle vale nime. Sinu nimi oleks pidanud olema Ha-haa, aga mitte Na-Naa.“

„Õigus!“ ütleb lõvi Ruaar.

„Õigus!“ ütlevad ka teised loomad ja kõik hakkavad Na-Naad kutsuma Ha-Haaks.

EDEV ELEVANDIPOEG

Heljo Mänd

Na-Naale ei meeldi see sugugi. Ta tõstab oma londi kõrgele õhku ja pasundab: „Ma ei ole Ha-Haa, mu nimi on Na-Naa!“ Kuid keegi ei hüüa teda enam nii.

Hommikul tuleb talitaja Na-Naa puuri pühkima.

„Tere hommikust, Ha-Haa!“ ütleb ta. „Kas sa tead ka, et täna on pühapäev ja sulle tulevad lapsed külla?“

Na-Naa on alati lapsi oodanud, kuid täna ei taha neid näha. Ta poeb puuri nurka ja kui lapsed teda vaatavad, siis kirtsutab oma lonti. Lont tõmbub kokku ja venib jälle pikemaks nagu löötspill.

„Küll sa oled naljakas elevandipoeg!“ naeravad lapsed. „Mis su nimi on?“

„Na-Naa,“ ütleb Na-Naa tasakesi.

„Räägi õigust,“ ütleb lõvi Ruaar, „su nimi ei ole enam Na-Naa, su nimi on Ha-Haa!“

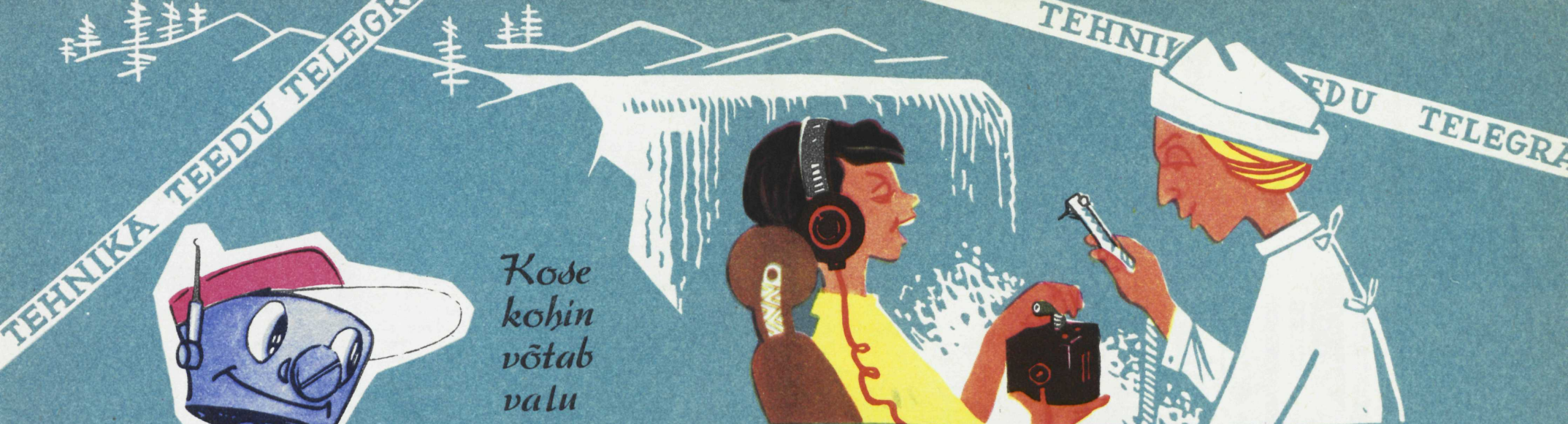
„Vale, vale, vale!“ hüüab elevandipoeg. „Ma olen Na-Naa. Ma ei itsita juba pool päeva enam. Kui palju peab olema naermata, et võib jälle oma nimega olla?“

„Kui palju peab olema naermata?“ kohkuvad lapsed, sest ka nemad alles naersid ja teel loomaaeda naersid ka. Kuid nendel on iga kord olnud naermiseks põhjus nagu nüüdki. Kas elevandipoeg, kes kirtsutab oma lonti, pole siis naljakas?

„Noh, kui sa teise poole päeva suudad veel olla itsitamata, siis kutsume sind uuesti Na-Naaks,“ ütleb lõvi.

Na-Naal on sellest nii hea meel. Nii hea meel, et ta ei suuda enam naeru tagasi hoida ja hakkab lõbusalt lõkerdama. Lõvi Ruaar naerab temaga müri- nal kaasa, ja elevandipoeg jääb kokkudes vait.

„See on õige naer, Na-Naa,“ ütleb lõvi vappudes ja luksudes, „nii pead sa alati naerma!“

Kõse kohin võtab valu

Illustreerinud K. NIINEPUU

Ai-ai, hammas valutab! Arst ütleb: „Sa ei pesnud hambaid korralikult, nüüd on hambas auk. Tuleb panna plomm.“ Arst hakkab hambaauku puhastama. Masin suriseb. Hambaaugus krigiseb puur. Surin ja krigin käivad pealuust läbi. Ja puurimine on valus ka. Mis surinat summutaks? Mis krigina kaotaks? Mis valu vaigistaks? Niisuguse aparraadi leiutasid arstid ja insenerid. See on neljakandiline kastike. Vant küljes. Juhtmed tulevad kõrvaklappidesse. Istud toolile. Paned kõrvaklapid pähe. Käes hoiad kastikest. Arst

hakkab hammast puurima. Valus on! Kohe keerad kastil olevat vända. Aparaat hakkab tööle. Kõrvaklappides kostab veesulin. Keerad veel vända. Kostab vee-kohin. Ime küll! Sa ei kuule enam masina surinat. Ei kuule puuri kriginat. Valugi kaob. Mõnus on lasta arstil hammast ravida. Võid koguni unustada, et istud hambaarsti kabinetis. Mõtled, et oled mägedes, kus jõgi langeb kosena alla. Kes teab, võib-olla on varsti igal hambaarstil niisugune tore aparraat.

Kevadised lood

Poola lasteajakirjast „Plomyczek“

TÄNAVAIL

Londonis

Inglismaa pealinn London. Lapsed mängivad kuulsa laevastikujuhi Nelsoni mälestussamba juures. Nad näevad sageli, kuidas tuleb mees, istub kõnniteele ja hakkab kividele joonistama. „Miks see onu kõnniteele joonistab?“ küsivad lapsed. „Ta on töötu kunstnik ja tahab raha teenida,“ vastab isa või ema. „Tal ei ole tööruumi, ei ole ka lõuendit, kuhu maalida.“ Siis näevad lapsed: mööda tänavat tuleb mees, kandes kaht plakati – üht rinnal, teist seljal. „Ka sellel mehel ei ole tööd. Plakatite kandmise eest antakse talle natuke raha,“ seletab isa või ema. Inglismaal on umbes niisama palju töötuid, kui elab Eestis inimesi. Tehaste omanikud tööliste heaolule ei mõtle. Kui neil on kasulik töölisi tehasest vallandada, siis nad vallandavad. Kapitalistid räägivad, et Inglismaa on vaba maa ja iga inimene võib töötada seal, kus tahab. See „vabadus“ on aga niisugune, et üks peab joonistama pilte kõnniteele ja teine kandma kogu päeva plakateid. Lapsed mängivad Nelsoni mälestussamba juures. Mida toob neile tulevik? Isad ja emad ei tea. Neil on südames hirm: kas hakkavad lapsed, kui on suureks kasvanud, niisamuti töötuina tänavakividele joonistama ja plakateid kandma?

Ateenas

Kreekas elab rahvas halvasti. Sest seda maad valitseb kuningas ning suurem osa põldudest ja kõik vabrikud kuuluvad kapitalistidele. Inimestel on vähe tööd. Nad saavad ka nii vähe palka, et mõnikord ei jätku raha leiva ostmiseks. Paljud lapsed ei õpi, kuna vanemad ei jõua kooliraha maksta. Kuid rahva elu parandamiseks ei tehta midagi. Hoopis suuri summasid kulutatakse sõjaväele relvade ostmiseks.

Pealinnas Ateenas on tänav, mida mööda lähevad töölisel linna keskele miitingule. Nad nõuavad endile tööd ja vabadust. Kord tungisid politseinikud tööliste ja üliõpilaste rongkäigule kallale. Selle tänava lapsed aitasid haavatute eest hoolitseda. Siin oli ka niisugune juhtum.

Lapsed mängisid tänaval. Ootamatult tuli politseinik. Ta märkas majaseinale kriidiga kirjutatud lauset: „Elagu vabadus!“

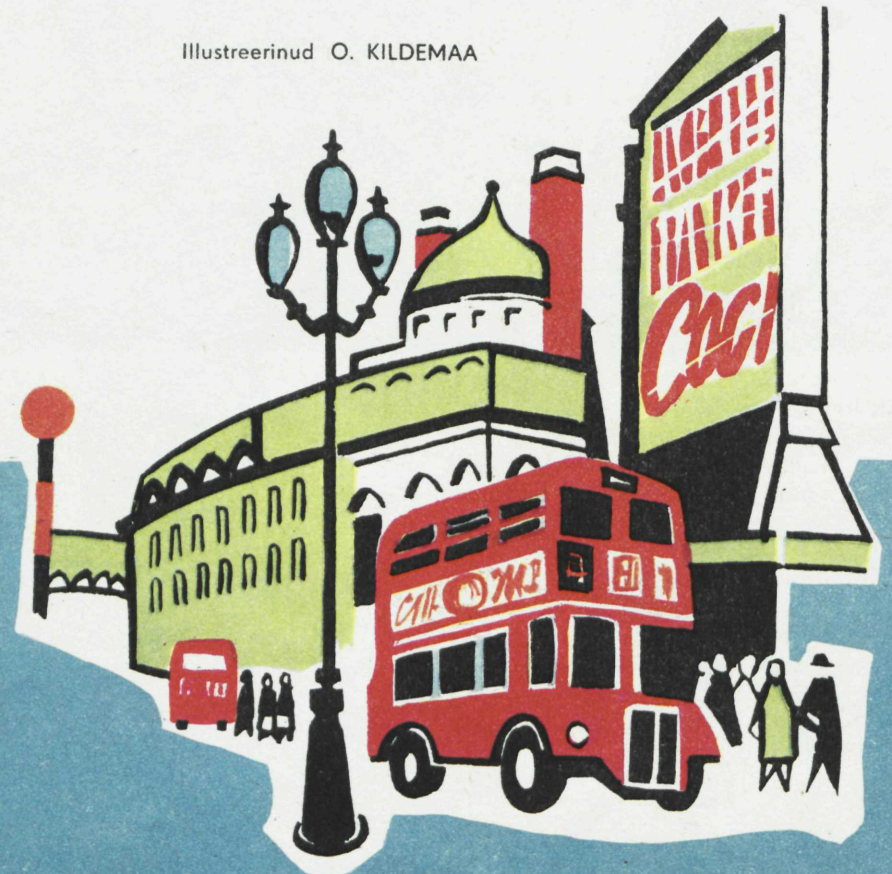
Ähvardavalt küsis politseinik: „Kes kirjutas?“

Lapsed vaikisid. Politseinik kisendas: „Kas olete kurdiks jäänud?!“

Nüüd ütles poistest kõige väiksem: „Meie ei tea.“

Politseinik käskis poisil kirja maha pühkida. Aga asjatal lgal hommikul uuesti võib maja seinalt lugeda laste kirjutatud lauset: „Elagu vabadus!“ Ja seal kõrval veel teist lauset: „Elagu rahu!“ Sellepärast ei lubata sellele tänavale turiste, kes Ateenat külastavad.

Illustreerinud O. KILDEMAA

Gaas JA KEEMIKUD

Kes on Kohtla-Järvel käinud, on näinud suuri tehasehooneid. Igal hoonel on korsten, mõnel isegi mitu. Eriti paistavad silma neli hästi pikka korstent. Need kuuluvad tehasele, kus valmistatakse põlevkivist gaasi. Jämedate torude kaudu juhitakse gaas teistesse linnadesse. Võib-olla on ka sinu kodus gaaspliit. Gaasiga soojendatakse

lik Partei andis ehitajatele ülesande rajada meie maal palju uusi keemiatehaseid. Neid on tarvis selleks, et saaksime senisest rohkem põlluväetisi ja muid keemiatehaseid. Ka niisuguseid aineid, mis on tugevad kui teras ja kerged kui paberileht. Neist ainetest paljud tehakse gaasist. Eks ole gaas nagu õhk, mida ei saa kätte võtta.

veel vannivett ja köetakse kuumaks radiatoreid. Aga keemikud ei kasuta gaasi sugugi toidukeetmiseks ega vannivee soojendamiseks, vaid hoopis teiseks otstarbeks. Milleks? Kohe jutustan. Sa ju tead, et Kommunist-

Kuid keemikud on õppinud gaasi muutma vedelaks nagu vesi ja kõvaks nagu kivi. Kohtla-Järvele ehitatakse tehas, kus põlevkivi-gaasist valmistatakse ammoniaaki. See on vedelik – nuuskpiiritus. Küllap oled seda nuusutanud, kui tikub

kallale nohu ja pea valutab. Ammoniaagist omakorda tehakse põlluväetisi. Kui neid väetisi põldudele külvata, kasvab vili paremini ja annab rohkem saaki. Gaase on mitut liiki. Ühele

Illustreerinud E. TALI

neist on antud nimeks etüleen. Ka seda saab muuta kõvaks. Siis nimetatakse seda kõva ainet juba polüetüleeniks. Sellest tehakse ilusaid värvilisi või klaasina läbipaistvaid tase, taldrikuid ja pudeleid. Need on väga kerged, ja kui maha kukuvad, ei lähe üldse katki.

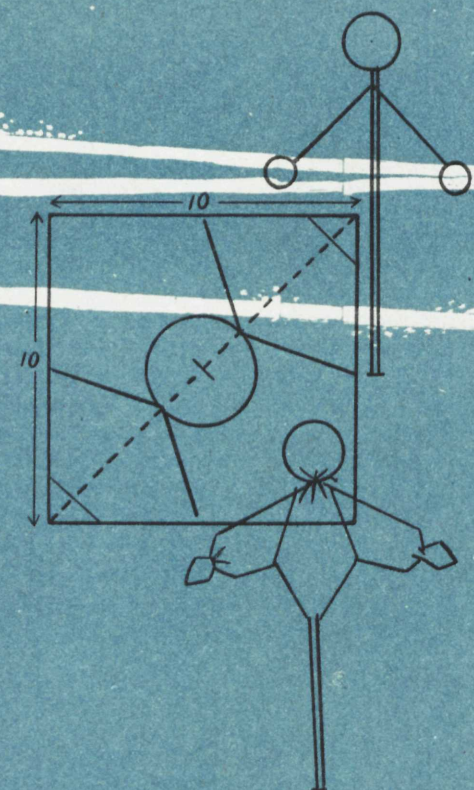
likotid, täitesulepead, raamatu- ja vihikuümbrised – ikka ainetest, mis on gaasist saadud. Näed, kui tähtis on gaas! Sellepärast keemiatehased valmistavad põlevkivist ja kivisöest gaasi järjest rohkem.

KALJO KAROLIN,
insener-keemik

ELKNU Keskmittee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu ajakiri „Täheke“ nr. 5 – 1964. Toimetuse kolleegium: L. Lilleaas, I. Linnat, E. Lootsar, H. Pukk, L. Põhi, H. Raigna. Toimetaja H. Pukk. Kunstiline toimetaja E. Pikk. Toimetuse address: Tallinn, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20.

Esikaanel L. HARMI joonistus
„Täheke matkal“

Joonistanud S. LOIK

Need tarvastu (1), setu (2), lihula (3) ja setu (4) rahvariides nukud valmistame kingituseks oma sõpradele. Nuku kehaks vajame umbes 10 sentimeetri pikkust puupulka (võib olla ka pliiaats). Pea ja käed võib teha plastiliinist, silmadeks ja suuks kasutame klaaspärleid, mis surume plastiliini. Et pea paremini pulga

otsas püsiks, teeme pulga ülemisse otsa paar sälku. Käed kinnitame tikutskestega 24 sentimeetri pikkuse kahekordselt kokkupandud pärlniidi külge ja seome kaela kõrgusele tehtud sälgu külge. Juuksed teeme lõngast ja õmbleme paelakese külge ning kinnitame pähe liimiga. Särgi varrukad õmbleme riidetükist, mille laius on ühtpidi 11 ja teistpidi 9 sentimeetrit (11×9), pihiku 9×12 sentimeetri suurusest kolmeks kokkupandud riidetükist. Esmalt torkame pulga läbi pihiku ja käste ning siis kinnitame käed. Pihiku külge kinnitame kaks alusseelikut suuruses 9×22 sentimeetrit ja seeliku suurusega 9,5×30 sentimeetrit. Põlle teeme 6×8 sentimeetri suurusest riidetükist ja kroogime põllepaela külge. Paehteks on 24 sentimeetri pikkune siidpael. Paela pikad otsad jäävad seljale rippuma.

Nuku keha võib teha ka 10×10 sentimeetri laisusest trikooriidest. See keera punktiirjoont mööda kaheks kokku ja õmble kinni vasakult poolt. Teravikku jäta avaus, kust saab vatti sisse toppida. Enne tõmba riide keskele 5-sentimeetrise läbimõõduga ring. Mööda ringjoont õmble sisse krookniit ja pärast pea tihedat vatiga toppimist tõmba krooge kokku. Teraviku otsesse tõmba krookniit, et moodustuksid käelabad, mis topi vatti täis. Mööda jooni, mis puudutavad ringjoont, tõmba krookniit, nii tekivad käed. Käed ja keha jäävad toppimata. Pulga paneme kehasse, et nukk püsti seisaks. Juuksed tikime pea külge. Suu tikime, silmadeks kasutame klaaspärle.